

ЗВЕРНЕННЯ

учасників Всеукраїнського зібрання працівників
вугільної промисловості України до Президента України

м. Київ

25 лютого 2020 року

Шановний Володимире Олександровичу!

Ми - шахтарі - Герої України та представники всіх гірничих вугледобувних підприємств з біллю у серці, глибокою тривогою і великою турботою за майбутню долю шахтарських селищ та міст, за наших близьких та всіх, кого пов'язує багатолітнє коріння з рідними шахтарськими краями звертаємось до Вас, як до гаранта Конституції України з **болючим для нас питанням – бути чи не бути вугільній галузі взагалі і що очікує наші сім'ї навіть у найближчому майбутньому.**

Галузь, яка завжди за минулих часів завдяки достатнім своїм запасам вугілля, була основоположною частиною енергетичної безпеки та незалежності нашої країни, на цей час на жаль опинилася у вкрай беспорядному стані.

Як і всі громадяни України, ми добре розуміємо сучасні тенденції щодо скорочення використання вугілля з метою поліпшення світового клімату. Нам і нашим дітям та онукам жити на цій Землі. **Але скорочення видобутку вугілля та його використання повинно здійснюватися виважено і поступово - темпами, визначеними з всебічним урахуванням сучасного стану і особливостей економічного розвитку нашої країни, національних інтересів та інтересів громадян України.** Для цього після обговорення з науковцями, органами місцевого самоврядування, роботодавцями та галузевими профспілками повинна бути напрацьована **чітка комплексна державна програма реформування і розвитку вугільної галузі та план заходів по її реалізації з визначенням реальних джерел їх щорічного фінансування.**

Ми шахтарі хочемо щоб нас нарешті почули, і не допустили остаточної руйнації вугледобувних підприємств на шкоду національним інтересам та енергонезалежності країни. До того часу поки Уряд України, декларуючи європейський шлях розвитку та світові тенденції, не візьме до уваги інтереси вітчизняного виробника і не припинить політику вжиття невиважених та вкрай непрофесійних дій, не створить умови для ефективної діяльності вітчизняного виробника вугілля та електричної енергії-споживача вугілля, - **результативне і соціально спрямоване реформування вугільної галузі неможливе, або в черговий раз буде провалено ще на самому початку.**

Втім наразі, незважаючи на те, що вугільна галузь поки ще продовжує займати важливе місце в економіці та паливно-енергетичному балансі країни, завдяки неефективній урядовій політиці щорічні обсяги видобутку вугілля мають стійку тенденцію зниження. За останні чотири роки видобуток вугілля на підприємствах, що знаходяться на підконтрольних українській владі територіях, знизився майже **на чверть**, значно зменшилась доля вугілля державних підприємств, видобуток за цей період впав **вдвічі.**

Поряд з цим Україна почала і до цього часу продовжує імпортувати вугілля, інвестуючи при цьому в окремих випадках за дуже сумлінними фінансовими схемами десятки мільярдів державних коштів в економіку країн-експортерів. При цьому державна підтримка вітчизняного вугледобування скоротилася **майже в три рази**.

Збільшення імпорту електричної енергії з Росії та Білорусі на неконкурентних на зовнішньому ринку для українських генеруючих компаній умовах призвело до зменшення обсягу експорту електроенергії з України і разом з тим падіння виробництва електричної енергії вітчизняними виробниками, як наслідок – зменшення попиту на споживання вугілля, призупинення роботи вугільних підприємств та усіх ланок, пов'язаних з видобуванням вугілля, що обумовлює зростання соціальної напруги та неспокою у суспільстві. **З моменту введення ринку електроенергії профіцит вугілля досяг понад 2.1 млн. тонн, що складає більше половини річного видобутку вугілля державних підприємств і більше 5 відсотків від загального видобутку по Україні.**

Наразі на складах вугледобувних підприємств знаходиться понад 300 тис. тонн невідвантаженого вугілля, більше 2400 тис. тонн неспрацьованого вугілля знаходиться також на складах генеруючих компаній, які вимушені простоювати.

Якою ж божевільною та недолугою повинна бути державна політика України, яка є незалежною соціальною державою, щоб так нехтувати наявними запасами вугілля українських шахт, конституційними правами та долями багатотисячних шахтарських колективів, і при цьому на шкоду національним інтересам витратити десятки мільярдів державних коштів на імпорт вугілля та електроенергії з інших країн світу, залишивши практично без підтримки свого вітчизняного виробника та без засобів існування шахтарів та їх сім'ї, а також поставивши під загрозу повної депресивності Волинський регіон, де залишається на протязі більше 20 років недобудованою шахта «Нововолинська № 10».

За таких подальших дій нам, працівникам шахтарських колективів, праця яких невдовзі стане зовсім непотрібною, прийдеться покинути свої оселі і йти заробляти на життя за межами своїх місць, а може навіть за кордоном в інших країнах світу, поставив під загрозу життєдіяльність регіонів розташування шахт та ТЕС, бюджети яких не зможуть наповнюватися, а велика кількість міст перетвориться у міста – привиди, результатом чого стане масштабна міграція працездатного населення.

Пане Президенте, шахтарі підтримали Ваш Указ Президента України від 2 грудня 2019 року № 874, яким введено в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 грудня 2019 року «**Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки**» і яким передбачено завдання Уряду України вжити заходів щодо погашення заборгованості із виплати заробітної плати

працівникам державних вугледобувних підприємств, запобігання виникненню такої заборгованості в майбутньому та укладання договорів з реалізації та відвантаження вугілля зі складів таких підприємств.

Але на жаль, фактична ситуація не тільки не змінилася, але й погіршилася. На сьогодні заборгованість з оплати праці працівникам державних вугледобувних підприємств складає понад **1,1 млрд. гривень**. При цьому заборгованість підприємствам за відвантажене вугілля досягла майже **700 млн. грн.**, що призвело до повної відсутності активів підприємств.

Більш того, наразі при Міністерстві енергетики та захисту довкілля на ринку вугілля створено чергове державне підприємство – ДП «Укрвугілля», про сумлінну ціль його створення поки відомо тільки зі слів Міністра, і зовсім залишається невідомим, що буде з існуючими боргами вугільним підприємствам за відвантажене вугілля.

Невже шахтарям треба обов'язково страйкувати, перекривати магістральні дороги, пікетувати будинки державних органів влади всіх рівнів, вдаватися до голодування навіть жінкам шахтарів - матерям дітей, яких треба чимось нагодувати та в щось одягнути до школи чи до садочка. Хіба тільки таким чином в Україні на державних підприємствах можна одержати зароблену заробітну плату або хоча б якусь її частину, щоб погасити борги за продукти, взяті в борг під підпис у крамниці!?

Не краща ситуація склалась на державних вугледобувних підприємствах з входженням в нову модель електричної енергії з наявними багато мільйонними боргами за спожиту електроенергію. Хіба не ясно було чим це обернеться для шахт. Постійні припинення подачі електроенергії повністю паралізують виробничу діяльність державних вугільних підприємств, що призводить до подальшого заглиблення виробничої, фінансової та соціальної кризи. Заборгованість ДП «Енергоринок» за вироблену та відпущену електроенергію, яка наразі складає понад 11 млрд. грн. є одною з основних причин затримки оплати за відвантажене вугілля вугільним підприємствам.

Поряд з невиплатою заробітної плати дуже напружена ситуація в трудових колективах з питань реалізації прав працівників на пільгову пенсію, що пов'язано з невиконанням обов'язків роботодавців щодо повноти та своєчасності розрахунків по внесках до соціальних фондів страхування і недосконалості чинного механізму щодо їх заліку при наявності недоїмки. З цих причин застрахованим особам не заліковується страховий стаж за весь період їх роботи і шахтарі не можуть оформити пенсію на пільгових умовах по досягненню віку, визначеного законодавством. Залишилось також без вирішення і питання повернення права на пенсію на пільгових умовах для працівників шахт середньої ланки, які безпідставно та з порушенням конституційного права на захист здоров'я були виключені із Списків.

Не менш важливим заходом, без якого неможлива стабілізація фінансового та соціального стану економічно активних державних підприємств галузі є необхідність прийняття законів про списання або розстрочення наявної заборгованості зі сплати соціальних внесків, пені та штрафів за минулі роки, а також значної заборгованості підприємств з відшкодування Пенсійному фонду України фактичних витрат на виплату та доставку пільгових пенсій. Але на протязі п'яти років ці питання також не вирішуються ні в який спосіб, більш того всі ініціативи в цьому напрямку блокуються.

Складається враження, що Урядом навмисно запроваджена політика щодо самоліквідації шахт, яка продовжується і наразі. Додатково до такої політики можна приєднати і нові ініціативи Уряду щодо змін трудового законодавства, що дозволить без всяких наразі передбачених законодавством соціально-трудоових гарантій вивільняти працівників ліквідованих шахт.

Безумовно, за один день все це не скоїлось і, зрозуміло, що скороспішно стан справ не виправити. Тому, потрібно ретельне, науко-обґрунтоване, професійне вивчення нинішньої ситуації у вугільній галузі та політична воля і відповідальність щодо прийняття і послідовної реалізації виважених державних рішень стосовно реформування та подальшого розвитку вугільної галузі.

Ми, уповноважені представники від трудових колективів зі всіх шахтарських регіонів, звертаємося до Вас, шановний Пане Президенте, з проханням - зупинити руйнацію вугільної галузі та вжити невідкладних заходів, спрямованих на стабілізацію діяльності вітчизняного вуглевидобутку та зниження соціальної напруги у трудових колективах і шахтарських регіонах, яка з кожним днем посилюється і стає загрозою суспільному спокою в країні.

Зі свого боку, вважаємо за необхідне вжиття наступних першочергових заходів:

1. Заборони імпорту вугілля енергетичних марок та електроенергії, а також врегулювання відносин на ринку електричної енергії шляхом створення конкурентних умов для українських виробників електричної енергії, як основних споживачів вугілля.

2. Забезпечення повноти реалізації та своєчасність розрахунків за відвантажене вугілля та спожиту електроенергію.

3. Створення при Кабінеті Міністрів України Державного комітету з питань вугільної галузі, до складу якого з метою підвищення ефективності та професіоналізму в сфері державного управління вугільним сектором економіки України та результативним його реформуванням повинні увійти фахівці з гірничою освітою та відповідним досвідом роботи у вугільній галузі.

4. Внесення зміни до Державного бюджету України на 2020 рік, якими передбачити:

- кошти та стабільну діяльність державних підприємств вугільної промисловості в обсягах відповідно до розрахунків Міністерства енергетики та захисту довкілля України та виробничих програм вугледобувних підприємств;
- на реформування вугледобувних підприємств та комплексні програми соціального захисту вивільнених працівників, які будуть вивільнені з шахт, запланованих на ліквідацію у поточному році.;
- кошти на завершення будівництва шахти «Нововолинська № 10».

5. Виконання Указу Президента України від 2 грудня 2019 року № 874, яким введено в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 грудня 2019 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки» з метою повного погашення заборгованості із заробітної плати працівникам державних вугледобувних підприємств.

6. Затвердження та оприлюднення прогнозного балансу виробництва і споживання вітчизняної вугільної продукції на поточний та наступні до 2024 роки, на підставі яких із залученням сторін соціального діалогу вугільної галузі, науковців, місцевих органів влади закінчити напрацювання стратегії реформування та розвитку підприємств вугільної галузі, державної та регіональних програм соціальної підтримки працівників ліквідованих шахт та населення шахтарських регіонів.

7. Прийняття змін до чинного законодавства щодо:

- списання боргів за спожиту електроенергію вугледобувними підприємствами за минулі роки;
- списання (реструктуризації) боргів підприємств вугільної галузі до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та бюджетів всіх рівнів, що непогашені станом на 01.01.2020 року, а також заборгованості підприємств з відшкодування Пенсійному фонду України фактичних витрат на виплату та доставку пільгових пенсій;
- внесення змін до персоніфікованого обліку у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування щодо зарахування до страхового стажу всього періоду праці працівників, протягом якого у нього були нараховані, але несплачені роботодавцем внески до Пенсійного фонду України (списані або реструктуризовані тощо);
- удосконалення механізму зарахування поточних платежів з ЄСВ до Пенсійного фонду України без заліку їх в рахунок недоїмки за минулі роки, а також пені та штрафів;
- повернення працівникам вугільної галузі соціальних гарантій, передбачених статтями 43 та 48 Гірничого закону України, які в незаконний спосіб були скасовані з 01.01 2015 року;

- внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 р. № 461 щодо відновлення права на пільгову пенсію для працівників вугільних підприємств, зайнятість яких в підземних умовах становить 50 і більше відсотків в обліковому періоді;

- передбачення можливості дострокового виходу на пенсію працівникам передпенсійного віку у разі ліквідації вугледобувних підприємств.

Шановний Пане Президенте!

Закликаємо Вас, як гаранта конституційних прав громадян України, не допустити знищення державних вугледобувних підприємств і запровадження антисоціального та антинаціонального реформування вугільної галузі.

Ми сподіваємось, що Ваша людяність та розуміння порушених нами проблем втілиться у конкретні результати.

За дорученням зібрання Звернення підписали:

Герой України, Доктор технічних наук, професор, заступник голови Комітету по енергетиці Організації Об'єднаних націй

Б.А.Грядущий

Герой України, гірничий робітник очисного вибою дільниці № 7 ВП «Шахта 1/3 Новогродівська» ДП «Селидіввугілля»

В.В.Ремньов

Герой України, начальник дільниці ш. «Самарська» ШУ «Тернівське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»

С.І.Лазуренко

Герой України, заступник технічного директора ДП «Львіввугілля»

С.Є.Руденко

Герой України, гірничий робітник шахтоуправління «Павлоградське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»

В.О.Приз

Герой України, ветеран шахтарської праці

В.Г.Літвінов

Герой України, забійник на відбійних молотках ВП «Шахта «Північна» ДП «Горецьквугілля»

С.П.Слюсар

Герой України, ветеран шахтарської праці ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»

С.В.Родітелєв

Герой України, ветеран шахтарської праці

С.О.Шемук